

SAMOBORSKI LIST

Ljetovališni vjesnik.

"Samoborski list" izlazi 1. i 15. u mjesecu.

Preplata na cijelu godinu stoji K 4.—, na po godinu 2 K, na četvrt godine 1 K. S poštrom ili s dostavom u kuću 48 fil. na godinu više. U Ameriku K 140 na godinu više. Pojedini broj stoji 20 filira.

Vlasnik i odgovorni urednik: M Kleščić.

Uprava nalazi se na Trgu Leopolda Salvatora br. 18.

Oglase prima uprava, a plaća se za petitni redak u redakciju dijelu po 20 fil. u oglasnem 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvršćuju, daje se znatan popust. Noveći i rukopisi šalju se uredništvu "Samoborskog lista". Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

God II.

Br. 7.

U Samoboru, 1. travnja 1905.

Nakon vinske klauzule.

Vinogradarstvo bilo je odavna već glavnom i najunosnijom granom narodnoga gospodarstva u našoj domovini. Napose pak vrijedi to za okolicu samoborskog. Za uredjenje staroga vinograda dovoljan je bio i posve čedni kapital, jer se za vinograde obično uzimalo tle, koje budi radi svoje pjeskovitosti i kamenitosti, budi opet radi svoje strmine nije bilo prikladno za drugu koju kulturu. Obradivanje i uzgoj stare loze bilo je vrlo jednostavno i jeftino, a ipak je odbacivalo lijepu dobit. Sve to bilo je tim vrednije, što se je vinski produkt dao lako i dobro unovčiti.

Možemo mirne duše reći, da se dobar dio tadašnjega blagostanja ima da zahvali upravo povoljnoj vinskoj trgovini. Ta seljak a i gradjanin mnogi podmirivao je najveći dio svojih potreba upravo prihodom svojih vinograda. Dok su mu oni rodili, bila mu je svagdje otvorena vjeracija kod trgovaca i drugdje. Ovi su kod toga opet činili dobar posao, pa su tako obje stranke bile zadovoljne, kad je loza dobro ponijela.

Zato je jasno, kako je golema narodna nesreća, koja ga je zadesila propašću starih vinograda od filoksere. Ovaj silni udarac očutjela je cijela naša domovina, ali najjače je on, dakako, zahvatio vinorodne krajeve, kao što je to i naš samoborski kraj. Velik je to i težak bio gubitak za nj, jer vino mu je bilo glavnim i najvažnijim predmetom ne samo za domaću nego i za izvoznu trgovinu. Još na početku zaraze god. 1.886. rođilo je u našem kraju 36.298 hl. ili po jutru 17.08 hl. To je bio godišnji nečisti prihod od tri četvrtine milijuna forinti. Ali već slijedećih godina padala je silno ova produktivna snaga bolesne loze, te je god. 1890. samoborski kraj nabrao samo 10.486 hl.; a to je bilo po jutru samo 6.86 hl. Već za prvih pet godina zaraze pao je u velike prihod vinske produkcije za dobru trećinu. A što dalje, to je veći bivao kompleks zaraženih vinograda, a po tom i sve manji prihod ove prije tako unosne grane narodnoga gospodarstva.

Naglim propadanjem vinove loze došlo je brzo do toga, da ne samo nije bilo vina za izvoz, nego ga više nije rodilo ni toliko, da

se namire potrebe domaćih konzumenata. Uslijed toga su cijene domaćemu produktu silno poskočile. U toj nevolji odlučilo se pomoći poznatom vinskom klauzulom. Njom se otvorio skoro slobodan put talijanskomu vnu u našu monarkiju. Tim se išlo ususret domaćim konzumentima, da mogu jeftinije nabavljati vina. U prvi dakle kraj bila je vinska klauzula samo na korist žiteljstvu monarkije. Ali svaka se dobra stvar može i u zle svrhe izrabiti. Tako se dogodilo i s klauzulom. Uz talijansko vino silno se počelo širiti u prometu i patvoreno vino, a nažalost širi se još i danas, ma da je zakonom zabranjeno. Tako se dakle uz talijansko vino borilo i patvoreno vino, pa je jedno i drugo nastojalo, da osvoji što šire granice u svome prometu.

Medutim počelo se kod nas pomalo raditi oko obnove propalih vinograda. Išlo je to duduše veoma sporo; ali kad se ono ukazaše prvi sigurni plodovi toga rada, krenula je stvar najednoč brže naprijed. Kad se je po tome proizvodnja novih vinograda počela povećavati, stale se podizati i tužbe protiv vinske klauzule.

Novi domaći vinski prirod nije mogao istisnuti talijanskoga vina s osvojenih tržišta, što više, nije mogao da se takmi s njime ni u cijeni a ni po jakosti svojoj. K tomu se je ukus trošača tako kroz godine privikao talijanskemu, a uz njega i patvorenemu vnu, da se domaći proizvod s cijepljene loze nije mnogo ni tražio. Napose pak bile su dvije velike prednosti, koje su pogodovale talijanskemu vnu i radi kojih su ga trgovci i gospodari voljeli kupovati nego naše domaće vino; to je: što je talijansko vino mnogo jače od našega, pa se dalo s njime unosno manipulovati, a drugo, bilo je i puno jeftinije od domaćeg vina. Tomu ne treba da se čudimo, jer talijanska loza ne traži velikih troškova oko uzgoja i obradivanja, a rodi ipak obilno. Naši su vinogradari naprotiv uložili znatan kapital u regeneraciju svojih vinograda, i još sveudilj ušlažu, jer je obradivanje novih vinograda skupo. Zato oni nikako nijesu mogli niti će kada moći da se takme s talijanskim vnom.

Ova činjenica u velike je zabrinula bila vinsogradarske krugove, jer su uvidjeli, da će kraj tako jakoga takmaca morati podleći. I u tome

nalazimo važan razlog, zašto nije regeneracija vinograda kod nas sve do danas bolje napredovala, što više, ova je najednoč zapela. Mnogi gospodari pozajmili novac za obnovu vinograda, uložiše u to i mnogo novca i truda, misleći se tim što prije izbaviti iz slabog materijalnog stanja, u koje su propašću starih vinograda zapali. Ali uslijed nesreće vinske klauzule ne samo da se mnogi od njih nijesu pridigli, nego su još više upali u zlo.

Bilo je dakle posve prirodno, što se sa sviju strana čuo vapaj, dizale tužbe protiv klauzule. Očaj bivao je svakim danom veći, te se molilo i zaklinjalo, da se ta nevolja, koja prijeti propašću velikoj česti našega naroda, što prije odstrani. I napokon nakon odlučnog zauzimanja ug. sabora došlo je do toga, da je nesrećna vinska klauzula dokinuta. Zadnjim danom prosinca 1904. utrnula je i posljednja luč njezina života.

Svi vinogradarski krugovi naše domovine, a i izvan nje, odahnuše, kano da im je teški teret spao s grudi, te radosno pozdraviše vijest o dokinuću vinske klauzule. Ali sada nastaje pitanje, hoće li nakon klauzule našoj vinskoj trgovini osvanuti bolji dani? Na to možemo bez straha odgovoriti, da će naša vinska trgovina svakako krenuti na bolje, ali se nipošto ne smijemo podavati prevelikim nadama.

Ove godine, a sigurno i još koju godinu teško da će se opaziti kakova zatna promjena, jer je Talijanska znala još prije dokinuća klauzule preturati preko granica naše monarkije veliku množinu svoga vina, pak će proći još dosta vremena, dok se ta zaliha iscrpi bud za rezanje domaćeg vina, budi kao čisto talijansko vino. Isto tako nema sumnje, da će se uza to mnogo još prodati i patvorene robe, a na račun talijanskog vina.

Daljnji uzroci, s kojih držimo, da se naša vinska trgovina ne će tako brzo pridići na svoju nekadanu snagu, jesu zatne promjene, koje su nastale uslijed filoksere, a po njoj i uslijed vinske klauzule. Zatna čest našega naroda nije prije tako rekavši ni znala za rakiju, već je uživala prirodnu vinsku kapljicu. Ali kad je uslijed zaraze poskočila cijena vinu do neopravdane visine, siromašniji slojevi naroda posegnuše za

Iskopine u Repšću (Okič).

Da upoznamo prošlost kojega naroda, to nam nijesu dovoljna samo pisana povjesna vrela, već i spomenici, groblja i iskopine.

Domovina naša budući na medji istočnoga i zapadno-rimskoga carstva, obiluje danas, kao malo koja zemlja, množinom rijetkih, starih spomenika iz historijskog i prehistorijskog doba.

U nekim privatnim kućama naći ćemo u posebnom ormaru poredjano: staro posudje, boce, nakite, novce, a po stijenama i razno oružje. Imade i seljačkih koljbiča, gdje se u kakovu trurom kovčegu čuva po koja isprava ili dokument. Tako mi je na primjer seljak Ogorički, koji staneje pod gradom Okićem, pokazao latiničkom tiskanim dokumentom iz 10. stoljeća. Svakako rijekost, kad pomislimo, da je u ono doba bilo još malo tiskanih knjiga i isprava.

No našlost kod nas se za starine slabo manti. Dok drugi kulturni narodi nekom nervoznom surbom sabiraju, čuvaju i kupuju starine, kod nas one radi neznanja i nezajma nestaju, propadaju ili dospijevaju ludjincu u ruke.

Neki kao da to uvidju, te se izgovaraju, da je dužno starijarsko društvo, da nad tim

bdije, a zaboravljaju — ili ne će da znaju — da je i svaki nas pojedinac dužan, da takovom društvu ide u susret zborom i tvorom; napokon to i traži ljubav spram rođene grude. Pa zar bi bilo nečasno, da i sam uzmeš motiku u ruke, ili ako imas sredstava, da žrtvuješ nekoliko kruna za iskapanje bar onda, kada je uspjeh siguran!

Posljednje godine moga učiteljovanja u Rعداما, doznao sam, da je u susjednoj župi okičkoj takvo nalazište starina.

Nedaleko župne crkve kopali su Rudari pijsak i otkrili pod hrastovom šumom staro groblje. Nalož se tuj u pijsaku čovječjih kosti, bočica, raznoga posudja od gline i kamena, oružja, bakrenih nakita kao: naušnica, narukvica, prstenja i sl. i t. d.

Na žalost s tim se predmetima upravo barbari postupalo: Kosti, posudje, bočice bacalo se niz brdo i razbijalo (neki se upravo natjecali u tom poslu). Ni drugi predmeti nijesu bolje prošli. Težaci videći da nakiti nijesu od srebra ili zlata, pobacale mnogo toga; samo gdjekolj komad ponesoće neki kući svoj dječi za igračku gdje im se sada zametnuo frag.

Moglo se to odmah zapriječiti, stvari posaviti, ali se nije ništa učinilo.

Jedini — kako mi je znano — bivši jastrebarski, a sada kot. liječnik u Samoboru dr. Milan Bišćan, sabrao je i pokupio nešto od tih predmeta, te ih i sada čuva u svojoj kući u posebnom ormanu.

Na utjehu mogu kazati, da ovo okičko nalazište još nije sasvim prekopano, te ima nade, da još mnogo toga krije onaj bijeli pijsak.

Neki hoće, da to staro groblje potječe iz rimskoga doba. Mislim, da je ono i starije, naime tzu doba, kad su Panoniju i Dalmaciju nastavala iliraka plemena, a tada bi taj ostatak ilirske kulture bilo prerijetko historijsko nalazište, a napose za nas Hrvate dragocjeno. Dokazujem to i time, što nam nije poznato, da je u okolici okičkoj bila rimska naseljina (kao takova nije ni nazvana u veoma pomno sastavljenom Kraljevom zemljovidu Hrvatske) i što se nije našlo novaca.

Ovo sam iznio u dobroj namjeri, te apelujem na inteligenciju trgovista Samobora i okolice, da se zauzme za stvar, da je ne prikrije koprena zaboravi.

Lajo Pihler.

jeftinijim pićem. Tako se je raširilo medju narodom našim uživanje nesretne i toliko štetne špire. Naravno je, da se je po tome i broj domaćih vinskih konzumenata smanjio, pak će sva kako trebati još dugo, dok se ovo zlo iz naroda potpuno odstrani.

Zapadni dio naše domovine — dakle i samoborski kraj — izvozio je svoje vino ponajviše u susjednu Kranjsku, ali kad su vinogradi propali, morala je i Kranjska namirivati svoje potrebe što iz Italije, a što opet iz Istre i Dalmacije. Sada pak imade i ona znatan kompleks obnovljenih vinograda, pak — kako se čini — ne reflektira baš mnogo na naša vina. I sada još trguje Kranjska radije s Dalmacijom i Istrom radi zgodnije komunikacione sveze, a i zato, što su ona vina zgodna za rezanje kiselog kranjskog vina.

Isto je tako poznato, da se ukus ne samo domaćih nego još više stranih konzumenata (napose u gradovima) vrlo promijenio te privikao talijanskemu a i patvorenom vinu, koja su mu radi velikog svog sadržaja alkohola i glicerina, toliko omiljela, da ih prepostavlju oreskomu i nešto slabijemu naravnemu vinu.

Makar da i jest vinska klauzula prošavšom godinom prestala, ipak se ne nadajmo više, da će i kada već biti opet sve onako, kako je bilo prije nje. Ostavimo se zato pustih nada i ne čekajmo skrštenih ruku, da nam od nekuda dodje spas, nego se radije podajmo radu, kako da opet što prije podignemo svoju vinsku trgovinu. Jer bez živahne vinske trgovine ne može biti ni govor o dalnjem uspješnom razvoju našega vinarstva, a bez ovoga obojega slabo će se podići blagostanje narodno.

Pa kako da si u tome pomognemo? — Prije svega treba s temelja da promijenimo i potpuno reorganizujemo naše pivničarstvo. Kad to bude, naša će vina kvalitativno biti posve druga, pa će lako nalaziti dobru prodaju i preko granica naše domovine.

O tome pako pridržajemo si pravo, da prozborno koju drugom prilikom.

Iz trgošnoga zastupstva.

22. ožujka održala se redovna sjednica trg. zastupstva. Nazočno 10 odbornika. Od kot. oblasti prisustvuje upravitelj g. Šenoa.

Cita se ostavka g. Konst. Vanjeka kao kapelnika glazbe, koju je za sjednice međutim povukao, jer je zastupstvo zaključilo, da se potraže 4 glazbenika, koja će kroz ljetne mjesecе nadopuniti glazbu i koje će poglavarsvo plaćati. Ostalo će urediti glazbeni odbor — Priopćuje se otpis kr. vladnog gradjevnog odsjeka, kojim se šalje načrt i troškovnik novog mosta prema crkvi od betona. Zastupstvo prima troškovnik i povjerava gradnju poduzetniku Dubskomu iz Zagreba za svotu od 5000 K i uz uvjet, da odmah započne radnjom. — G. kot. Šumar Szentgyergy moli, da mu se dade za rasadnjak sadanji "Ložnjak". Prima se time, ako cijelog ne bi upotrijebio, da se preostali dio iznajmi. — Povisuje se plaća zdenčaru. — Zaključuje se podastrti predstavka vis. vladi, da se regulacija Gradne izvede za 2 godine. — Dobrov. valrogasno društvo moli za izgradnju tornja. Upućuje se gradjevnom

odboru, da stvar uredi. — Stigle su još i druge molbe, koje su od veće česti odbijene.

Domaće vijesti.

Iz uredništva. Dogadja se često, da dobivamo različite upite, dali bismo ovaku ili onaku vijest ili člančić voljni bili uvrstiti u naš list, mjesto da nam dotičnici odmah i pošalju svoje sastavke. Mi se ne možemo nikomu unaprijed obavezati, da ćemo stvar tiskati, dok je nemamo u rukama i dok je ne pregledamo. Ovo bi valjalo svakako uvažiti, pa bi svi upiti u pomenutom pogledu bili na nas posve suvišni. — Tko god želi, da što njegovo priopćimo u listu, neka nam izvoli odmah dotičnu vijest ili člančić pripozlati. Sve, što ne prelazi okvira našega lista i što se slaže s njegovim programom, uvjek ćemo rado uvrstiti. Naša je dapače želja, da se naše vrijedno gradjanstvo što više obraća na list i da ga smatra potpuno svojim. Imade li dakle tko kakvu želju, pritužbu ili prijedlog, koji smjera na boljak Samobora ili ima da zaštiti naše gradjanstvo bilo u kojem pravcu, naš mu list stoji svagda na raspolaganje. Mnoga lokalna pitanja i valja što svestranije i temeljitije podvrći rasudjivanju hoće li ih se što sretnije privesti kraju, a za ovakve će diskusije biti najzgodnije domaće glasilo. Ne treba pri tom smetnuti s uma ni to, da više očiju više vidi, a više glava više zna.

Ovo sve naročito ističemo, jer bismo htjeli, da nam bude list vjeran odraz želja, težnja i mišljenja našeg čestitog gradjanstva, komu je namijenjen i komu ima da u prvom redu služi. Što će postojati uže i toplije veze između gradjanstva i "Samoborskog lista", to će i naše domaće glasilo moći bolje vršiti svoj zadatak, a lokalni će se interesi na taj način bez svake sumnje krepči i snažnije unapredjivati.

Naše cijenjene preplatnike, kojima je istekla preplata koncem ožujka, najuljudnije molimo, da izvole obnoviti preplatu za II. četvrt, a dužnike molimo, da namire stari dug. Treba uvažiti, da je opstanak našega lista vezan jedino o preplatu, a troškovi su oko njegova izdavanja znatni. Samoj tiskari valja nam na godinu 1008 K platiti, a da o drugim manjim izdacima i ne govorimo. Razumljivo je dakle, da bi nam svaka netočnost u plaćanju predbrojbe zadavala najvećih poteškoća. Novac neka se šalje upravi, Trg Leopolda Salvatora, 18.

† Stjepan Forko, gradjanin i posjednik u Križevcima, otac našeg domaćeg g. župnika, umro je 17. ožujka, te je uz veliko učešće tamnjeg gradjanstva sahranjen. Vrijedni starina ostavlja iza sebe 5 sinova, koji svi zauzimaju ugledan društveni položaj, a oplakuje ga i mnogobrojna unučad i pranučad. Laka zemlja pokojniku, a našemu prijatelju gosp. župniku naša iskrena sućut!

Serenada, što ju je g. Vanjeku nedavno priredila naša "Jeka", a kojoj se pridružila i domaća glazba, ispala je po općenom sudu vrlo lijepo. I "Jeka" i glazba izvele su svoje točke skladno i vješto. G. Kleščić pozdravio je u ime pjev. društva svećara ističući njegov požrtvovni rad i neprolazne zasluge za hrv. pjesmu i glazbu u Samoboru, kojoj je on vjerno služio kroz puna

razvući moj uzdah, moj vapaj, moju očajnu borbu, moju neizlječivu bol. A svaka će čestica toga neizmjernoga prostora iznova raspeti moje očajno srce, svaki će molekul, misleći da me blaži i lijeći svojom nježnosti i svojim toplim dahom, u mom bivstvu tek ranu beskrajnom učiniti, a srce gniježiti i poput nesmiljena orla besprijemno kidati.

O noći, grozna noć! Već i sada straši me i ubijaš, te gledam ranu svoju otvorenu, krv se curkom cijedi, a svaka kapljica dovikuje moju ništenost, moju suvišnost na tom svijetu.

Sa strahom, neopisivim strahom ukapam taj prizor u izmučenu dušu moleči tihim, ali toplim, iskrenim i srdačnim šaptom: Boga, Onog dobrog i milosrdnog Tješitelja, koji je svake boli nagrada i plata, kad uskršne taj prizor i postane groznom zbiljom, da u svom prevelikom milosrdju utopi moju bol, a u svojoj svemogućnosti uguši moj život, te tako moje poslanstvo zapeti — skorom smrти!

Matilda Vimer.

tri decenija. G. Vanjek očito dirnut ovom slavom, zahvalio je usrdno svim učesnicima napomenuši, da je to najljepši dan njegova života. Pred kućom se svećarevom sakupilo te večeri mnogo brojno gradjanstvo, koje je time pokazalo, da jednako misli i osjeća s "Jekom".

Josipovski sajam u Samoboru, koji se održao 20. ožujka, bio je vrlo dobro posjećen. Dotjerano je na nj 1378 kom. robatoga blaga i 314 kom. svinja. Trgovina je bila vrlo živahna, jer su došli kupci iz Kranjske i Štajerske. Cijena je stoke bila vrlo visoka, osobito za pitano blago. Prodano je preko 200 kom. blaga i 120 svinja.

— Kolja i drvi dovezeno je 66 vozova, koje je bilo sve ispod ruke prodano. Kolje je imalo visoku cijenu; komad po 12—18 fil. — Koruna su dovezli na prodaju susjedni Slovenci, a prodavao se vagan po 4 K 40 fil.

Mali bjegunac. Ravn. učitelju u Kuzmincu g. Androliću nestalo je u veljači 11 godišnjeg sina Branka, učenika IV. razreda. Otac u skribi za dijete proglašio je prije tjedan dana u novim molbu na općine, neka bi dječaka zaustavile, ako ga gdje pronadju. Jedva da je ta vijest objelodanjena, naišla je samoborska policija na stranog dječaka, koji je došao iz Zagreba, pa je u njem g. upravitelj Čop prepoznao — po opisu iz novina — Branka Androlića. Otac malog bjegunci, koji je odmah o slučaju brzojavno obaviješten, došao je drugi dan u Samobor, te si odveo sina kući.

Izkaz umrlih od 15. do 31. ožujka. Milan Bišćan, sin Valenta i Dore, 14 mjes. Gradišće, 4.

— Josip Herceg, sin Josipa i Katarine, Gornji kraj broj 40. — Franjo Šaban, sin Petra i Julijane Samostanska ulica, 29. — Stjepan Popek, sin Jurja i Magdalene, Šmidhenova ul. 25. — Franjo Rožić, sin Marije Rožić, Livadičeva ulica. — Zvonimir Rutar, sin Marije Rutar, Starogradska ul.

Skupština gospodarske podružnice u Samoboru održala se 9. ožujka t. g. Od upisanih 139 članova većina bila je prisutna.

Mnogogodišnji predsjednik društva g. Milan pl. Kiepach podstire ostavku na toj časti. Teškim srcem rastaje se društvo od svoga marljivoga, vještoga i zaslužnoga predsjednika, pak mu kliče zapisnički: hvala i slava. Izabire se na njegovo mjesto dosadanji potpredsjednik Fr. g. Forko, koji radi boležljivosti i drugih posala otklanja tu čest i službu, no na ponovnu molbu članova pristaje privremeno voditi poslove uz pomoć odbora, t. j. gg. Bišćana Antuna, Hrčića Franje, Jurčića Juraja, Svarića Franje, Stanića Vida i Vukovića Antuna. — Proglasuje se zapis društva u iznosu od 200 K, što ga je ostavio pokojni Hinko pl. Francisci. Društvo mu kliče: Slava! Izabire se izaslanik podružnice u povjerenstvo za licenciranje bikova ovoga kotara. — Zaključuje se kupiti na ime podružnice 2 bika i smjestiti ih u Domasloveu i Molvicama. — Posijeće se naručiti za jeftiniju cijenu putem gospodarskoga društva u Zagrebu, ako se budu članovi prijavili predsjedništvu i položili novac za nabavu, 9 kruna po metričkom centu na kolodvoru u Zagrebu. — Mnogi se članovi takođe, da ne dobivaju novina "Seoski Gospodar". Razlog će biti, što su mnogi kasno uplatili članarinu pak nije novac otpisan centrali. Koji su platili prije nove godine neka reklamiraju otvorenom kartom prostom od poštarine. Neki društveni strojevi prenještaju se na čuvanje u druga mjesta. — Na koncu se dijelilo besplatno medju članove djetelino sjeme, po 2—2½ litra ili voćne cijepove finih krušaka i jabuka.

Zahvala.

Svoj p. n. gospodi prijateljima i znancima, koji me izvoliše utješiti izrazom saučešća povodom smrti moga nezaboravnoga oca Stjepana, blagodarim od srca, harni.

U Samoboru, 21. ožujka 1905.

Franjo Forko, župnik.

Riječ obrinčica.

U posljednjem broju našega lista napisasmo nešto o obrinim udružama, pa smo tom zgodom naročito istakli želju, kako nam bi bilo draga, da se i naši obrinici javljaju kojom zgodom u "Samoborskem listu" i da u njem progovore o pitanjima i sredstvima, koja su kadra njihov obitelj u kojem pravcu pridici i unaprijediti. Raduje nas, da su nas naši čestiti obrinici razumjeli i da je onaj naš članak našao na općeno odo-

Doba je gluho! Crnim velom prekrita zemlja sva je u slatkome snu. Tiho ko u raci. — Kako čudno, kako neobično, kao da je naša priroda trpi i boluje. Da milosrdna je ona, te svojim gluhiim mirom, dalekom svojom šutnjom samilosno prati moju tihu tugu, moju tešku bol. I ja počinjem osjećati u duši sav onaj život, što stoji pred mnom, sve one nijeme bolne trenutke, što imaju nadoći...

Oj draga noć, slatka tišina, grozno li shvaćam tvoje milosrdje! Njime mi ti otkrivaš onu budućnost: hladnu i ukočenu, kada će zaredjati dani puni bola, puni leda i studeni, kad će zvladati pusta crna — grozna noć, dani vječnog umiranja. — Onda će sâma, ostavljena, rasvijljenim slomljenim srcem uzalud dozivati: Odje si raju moj, gdje utjeho, gdje ti meleme srca mog!?

Bit će tada kao danas: ti ćeš pusta noći svojim zaglušnim nôćom zarezivati nove rane u to jadno, nepreboljenim ranama rastrgano srce! Ti ćeš svojim veličajnim pregolemim prostorom

brenje u našem obrtničkom staležu. Što više, mi smo već primili i člančić iz krugova naših obrtnika, kojemu — prema svojemu obećanju — rado dajemo mesta u našem listu. Evo, što nam pišu:

"Samoborski list" od 15. ožujka piše lijepi članak za udruživanje maloobrtnikâ.

Za naš lijepi Samobor je to pitanje tako važno, da treba na tome doista razmišljavati i raditi.

Pitajmo se, kako bismo proživjeli kroz dobu, kad su nam vinogradni propali, da nije naš opstanak malo-obrt podupro! Naši su obrtnici manje više po cijeloj užoj Hrvatskoj priznani kao napredni obrtnici. To nam dokazuju tolike diplome, koje su dobili na izložbi god. 1864. i 1891. u Zagrebu. Znade se, da je u Samoboru maloobrt u svim granama zastupan, ali kroz tolike godine nije se žaliože niti jedna do danas udružila. Naprotiv tome se od dana do dana množe i udružuju kapitalisti i posrednici.

Nastaje sada pitanje, što je krivo, da se ne udružujemo? Pokušat ćemo, da na ovo pitanje što kraće i objektivnije odgovorimo.

1. Krivnja je, što neki nikako ne će da uvide, da nam već uzmiče tlo, da nas je svakim danom manje i za kojih desetak godina ne će biti ni jednoga, koji bi imao dovoljno posla.

2. Damo se zavajati od naših kapitalista i posrednika, koji nam trube, da to ne bi bilo dobro, da se udružujemo, a lako se domisliti, zašto tako govore. Njima bi naprsto radi toga presahlo vrelo.

3. Krivo je i mišljenje medju samim obrtnicima, da će onima, koji nekako bitisaju, slabiji, koji nemaju posla naškoditi, ako se udružimo. Imali smo prilike prošavše godine doživjeti, gdje se jedan novčani zavod zanimalo u nas za jednu granu obrta, da se udruži, ali se nije moglo doći do cilja. Osvrnimo se malo na dohodak pojedinih grana malog obrta, pa ćemo uvidjeti, koliko bismo samo zasluzili, da se udruže obrtnici kod nabave surovina i prodaje gotove robe. Imade u Samoboru od prilike 20 čizmara, 15 postolara, 10 stolara, 10 kožara, 4 šeširdjije, 4 remenara, 2 krsnara, 3 kefara i t. d. Svi ovi putuju svaki za sebe po surovini i voze gotovu robu po sajmovima, a to je golemi trošak.

Udruženjem bi taj trošak otpao, jer bi kod kupnje i prodaje pojedinu obrtnu granu najviše dva člana zastupala, a i surovina bi se nabavljala na veliko.

Time bismo postigli manju cijenu, bolju robu i manji trošak za njezin dovoz. Po kratkom proračunu mogle bi na taj način godimice sve grane maloga obrta zasluziti za dobavu sirovina i gotove robe najmanje oko K 40.000, a ovako proučitaju tu lijepu svetu kapitalisti i posrednici. A valja i to spomenuti, da bi u tom dogadjaju naši proizvodi bili kud i kamo bolje i lijepše izradjeni, jer bismo mogli nabaviti zajedničke strojeve i natjecati se, što se tiče cijene i izradbe sa tvornicama. Imali bismo uvijek i dosta u zalihu izradjene robe, a mogli bismo naše proizvode na veća tržišta otpremati. Lijepo bi bilo i požrtvovno, da poradi i nadležna oblast o tom, te nas pokuša udružiti. Našim obrtnicima, radi njihove vlastite koristi, stavljamo na srce, da idu i rade na tom, da se udruže, jer je zato posljednje vrijeme. Inače, ako propustimo i dalje tako stvar teći, propast ćemo, a danas sutra će nas i naša djeca prokljinjati.

Gospodarstvo.

Ne treba više da se okopavaju vinogradi! Mnogi će naši vinogradari ostati zabezeknuti čitajući riječi: Ne treba više da se okopavaju vinogradi! Oni će reći: „To su luda maštana, jer otkada je svijet i vijek, svrgda su vinogradari morali da okopavaju vinograde, eda im isti obilno rode“.

No, kad se ipak malko bolje udubimo u stvar, taj ludi savjet ne će nam se tako nezgrapnim pričnjati. Ta skoro u svakoj kući po našim vinorodnim krajevima nalazimo, recimo, dva, tri i četiri stara panja, koja odgajamo na brajde ili beršlata, te nam pokrivaju često cijelo dvorište i obilno rode dobroim grožđjem. Kada li je tako našem vinogradaru palo na um, da ide okopavati svake godine te stare kuće panjeve? Jedino u proljeće osuška mjesecu na sjeveru, a u južnim predjelima o Božiću, rođu i vruću lipanjevima pa mirna Bosna! Dakle evo, da savjet goranj nije baš tako sudan, kako bi na prvi mah mogli pomisliti. I sami kod kuće imamo od starije primjere, da loza može i bez okopavanja obilno roditi.

Bit će kakovih 16 godina, da su u Girondi (Bordoleški kraj) neki tamošnji vinogradari počeli umovati, da bi umjesno bilo neokopavati nipošto vinograde, nego jedino sa vrlo lagom motičicom površno strugati zemlju, eda se razbijje kora tlu i da se u isto doba uništi korovlje i trava. Jer, oni kažu, da rad jakom motikom ozleduje i siječe sve površne žilice loze, sa kojim si baš ona pribavlja iz dobre zemlje i površine obilatu hranu.

Nekoliko godina kasnije, naime 1900. izvješćivao je čuveni alsacijski vinogradar, gospodin Oberlin, o uspjesima, polućenim sa svojim pokusima, po kojima on nije više mlađe vinograde na tlu lagom i malo dubokom u okolini Kolmara okopavao. On je još pored toga pripovijedao, kako jedan vinogradar u Beblenheimu već od 40 godina nije više okopavao svoj vinograd, nego ga je jedino rukom pomnivo pleo od travurina. Na taj način polučivao je on kroz 40 godina obilniji prirod, nego li njegovi susedi, premda kroz sve to doba nije ni gnojio tlo vinograda.

Obzirom na tu činjenicu izveo je gosp. Oberlin u vinogradarskom zavodu Hartha, blizu Kolmara, god. 1900. nekoje pokušaje. Da zaprijeći razvitak travurinama i da se njihovog isčupavanja riješi, naruči on nasipati cijelo zemljište sa 10 centimetara debelim slojem troske. Pokušaj se izveo na slijedeći način: jedna čestica vinograda bijaše razdijeljena na dva jednakna dijela, sa jednim brojem trsova, naime: 240 u 6 redova; istočni dio čestice bude nasut sa troskom (scorie, Schlacken), pa se na ovoj nije nikakav rod izveo; zapadna čestica nije bila nasuta te se obradivalo, kao što je običajno, t. j. okopavajući je tri puta kroz godinu sa troškom 177 frana na hektar. Čestica nasuta troskom i neobradjena, pokazivala se u nastojećoj godini mnogo bujnija, pogledom na vegetaciju, nego li okopana; a i grozdovi bijahu ljepši i vedriji. Gdje je troskom vinograd nasut bio, nije bilo opaziti nikakvih travurina.

Da se ipak doznade, da li je toj vanjskoj razlici odgovarala i razlika u prirodi obih čestic, napose bude ubrano grožđje sa svake i na vagi izmjerenog.

Čestica nasuta troskom i neobradjena, urodila je sa 232 kg. grožđja; ona bez troske i obradjena urodila samo sa 110 kg. Dakle, u prilog prve nalazimo 122 kg. više. Sadržaj sladora i kiseline u moštlu obih čestic bijaše jednak. Iz toga proizlazi, kad se izračuna prirod po hektaru, da isti na neobradjenoj čestici iznosi 4.066 kg. grožđja više. A to gospodin Oberlin procijenjuje na 1.112 K. Ovaj vanredan prirod u prilog neobradjene čestice tumaći gospodin Oberlin ne samo činjenicom, što kremenasto tlo vinograda bijaše obranjeno proti ishlapijanju vlage kroz nasutu sloj troske, nego poglavito i iz toga razloga, što se nije moglo u njem razviti nikakva travurina (korovlje).

Kako se iz ovog pokušaja razabire, imala bi se prirednja troškova za okopavanje s jedne, a obilati prirod s druge strane.

Ti uspjesi Oberlinovi ponuđale prof. Ravaz-a kod poljoprjeljake škole u Montpellieru, da slične pokušaje izvede u Južnoj Francuskoj u vinogradima sa ilovasto-vapnenim zemljistima, da se uvjeri, bi li se moglo zabaciti duboko okopavanje, a ograničiti se lih na površno struganje tla i pljevidbu travurina.

Prof. Ravaz izvadja već puno četiri godine te pokuse u jednom vinogradu Montpellierske škole na zlatavom tlu, koje se ljeti sušom raspucava. Tu je on izabrao tri četvorine, svaka sa 4005 trsova, s kojim se je na slijedeći način postupalo:

Čestica A. — Nije se nipošto okopavala, nego joj se samo površno strugalo tlo pol centimetra duboko, a gnojila se sijanjem umjetnog gnojiva po površini.

Čestica B. — Obradjivala se običajno, naime sa plugom zimi, a motikom ljeti; gnojivo se je prikopano u tlo zadubivalo.

Čestica C. — Bijanje obradjena, kao i čestica B., a razlikom samo tom, što se prve pokusne godine oralo jedanput između redova u dubini od 40 centimetara.

Čestica strugana a neobradjivana pokazivala je lepo bujniju vegetaciju, nego li ostala dvije. Priberbi dobile su:

Težina po hektaru
grožđja pruća

Od čestice A, strugane 16.490 kg. 2818 kg.

Od čestice B. obradjene 14.292 kg. 1903 kg.

Prirod čestice C nije se izmjerio; ali bijaže znatno manji. Uključujući takle okopavanje vinograda, prirod se znatno povlači, naime za 2130 kg. grožđja, a za 410 kg. pruća. Prof. Ravaz nastavio je pokuse i ljetne godine, te ovo rezultata za g. 1904.:

Težina po hektaru
grožđja pruća

Čestica A 16095 kg. 1782 kg.

Čestica B 13640 kg. 1628 kg.

I ovdje opet opažamo, da se bez okopavanja dobilo 2455 kg. grožđja više po hektaru.

Što da sad kažemo proti tim činjenicama?

Doduše, one su u protuslovju sa naukom bilinske fiziologije, ali te se činjenice ne daju tajiti, akopren nijesmo u stanju da ih tumačimo. Facta loquuntur!

S toga, bilo kako mu drago, mjesto da si razbijam glavu oko tumačenja tog novog pojave, ne možemo a da ne preporučimo svim našim vinogradarima, a osobito našim poljoprjeljskim školama, da već sada, ove godine, izvedu slične pokuse. Te pokuse može svaki iole misaoni vinogradar da izvede, jer mu ne treba troška. Samo neka izabere čestice, koje imaju jednaku vrstu tla i istu vrstu trsova, eda tako prispoloba bude imala faktičnu vrijednost. Što se više takovih pokusa u raznim vinorodnim našim krajevima bude izvadjalo, to ćemo prije načito doći, da li je baš istinito i probitačno, da se vinograđi okopavaju.

Prof. M. J. Dudan.

Krasni bikovi. Na 21. o. mj. bila je izložba čistokrvnih bikova, pinegauske i simentalske pasmine, odgojenih u području križevačke podružnice. Predsjednik naše podružnice kupio je tom zgodom za našu podružnicu dva krasna primjerka, koje je presvjetli gospodin Dr. Ivo Malin, narodno-gospodarstveni predstojnik kralj. zemaljske vlade, odstupio našoj podružnici uz običnu subvenciju tako, da ih je podružnica dobila ispod polovice faktične cijene. Tako su dobivale bikove i druge podružnice. Životinje su dopremljene i smještene, simentalska kod Brunovića u Domaslovcu, a pinegauska kod Žitkovića u Molvicama.

Svaštice.

Požarne štete. Minule godine 1904. bilo je u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji 1666 požara a od tih: 1057 na zgradama, 509 na polju i 100 u šumi. Požarna šteta iznosi u svemu 3.673.684 K. Požar je uništilo za 2.055.708 K više, nego li je bilo osigurano. — Sve to jasno govori, kako bi valjalo svojski nastojati, da se što više ustrajaju po domovini vatrogasna društva i da se imovina osigurava.

Gospodarska izložba u Pragu. Do danas se kod nas malo pazilo na veliki izbor narodne privrede, na naše razne gospodarske proizvode. Prodavalo se s malim izuzetkom gotovo u bescjenje. Trebalo bi naći tržišta za naše proizvode, gdje ćemo moći konkurirati i kakvoćom i cijenama i gdje ćemo ih moći dobro unovčiti. Zgodna se zato pruža prilika u Češkoj. Tu bi naši proizvodi bili vrlo traženi. Nu slabo su poznati. Priredjuje se u svibnju gospodarska izložba u Pragu. Trebalo bi dakle, da mi na njoj izložimo svoje razne poljoprivredne, vinogradarske i voćarske proizvode, kojih u to vrijeme imade. Izložba bit će 13., 14., 15., 16., i 17. svibnja. Prijave u hrvatskom jeziku prima „Česke obhodni muzej“ Prag. Senovačna ulice č 1. Plodinova bursa.

Lijek proti suši. Na talijanskoga kralja Viktora Emanuela upravio je prof. Levi u Milanu pismo, u kojem mu javlja, da je otkrio novo sigurno sredstvo, kojim se sušica na laki i sigurni način lijeći.

Kipuće more. Brodovi, što plove južnim Kikladskim morem, prolaze katkad mimo mjesto, koje se s pravom zove „Vulkanos“. Tamo je voda začudo zlatnožute boje i rek bi da kipi. Mornarski priručnici preporučuju brodovima, da plove kroz ovaj dio mora, kad školjke i razne životinjice pokriju donje dijelove broda. Dovoljno je da brod ostane četvrt sata u toj vodi; za to vrijeme otpalu s broda sve kamenice, puževi i druge životinje. Kipuće more Vulkanosa drži se za neku vrstu sigurnosnoga ventila vulkanova. To potvrđuje i opažanje, da se u okolici uvijek zamjećuje potres, kad nestane žute mrlje u moru.

Smrcka Ana.

Iz seoskog života piše Drago Gubarev.

(Nastavak).

Ma nemojte je siliti i mutiti, ako ne će s vodom, onda ništa — starci će Mika Ženama, a tad se okrene spram kćerke: Ako ne ćeš Maro, kaži samo, da ne ćeš, pa gotova stvar; tebi zato ne će

biti ništa, a s gostima čemo se prijateljski rastati. Jaga pusti iz zagrljaja kćerku i sjede na stolcu. Mara je čas mislila a tad pristupi k majci, uze joj iz ruke jabuku, što ju je držala. Hoće, hoće, šaptale žene, kad se Mara oborenih očiju približavala k stolu. Tuj stane i pruži Pavišu jabuku.

Dakle me hoćeš — veselo šapnu Pavišu i pogleda je milo.

Hoću — tihoo će Mara.
Od svoje volje — Mika će.

Da — otpovrnu Mara

I ja tebe od svega srca — završi Paviša.

Medjuto prolazile ure i bilo se vraćati. Paviša je bio veoma veseo, ali još veseliji komšija Luka, a Aninu veselju ne bilo kraja ni konca. Ona je od veselja poskakivala kao malo dijete. Zabavala se ne kaže, da kud ide Ana, tud sve dobro ispadne. Ali prerano veselje, prebrza žalost, tako se kaže. Trebalо je putovati. Ana mislila na sve, samo ne na sebe i svoje zdravlje. Po glavi joj se motao samo srečni završetak, pa onda, kako će to, čim prije javiti kod kuće. Nije u tom svome veselju opazila, e je odviše lagano obučena i da se može ljuto nahladiti. I oprosiše se s Mikom pa krenuli kući. A vani bilo hladno, rekao bih, popucat će sve od studeni. Ana to nije opazila, bila je odviše vesela, a da bi to opazila. Ali ipak drhtala od zime kao prut na vodi.

III.

Drugi dan se znalo ubrzo, da je Paviša bio u seocu Dolini, da snubi Mikinu kćer Maru. S njim da je išla Ana i komšija Luka. Znalo se nadje i to, da je Mika obećao Paviši Maru. Sad je sve govorkalo o tom, kada će se poći na zapis. Žene raspredale govor i o tom, kada će pirovati, gdje i kako. Sad jedna smislila, da će najprije ići, kako je navada u crkvu na vjenčanje u nedjeljak iz treće nedjelje po Bogojavljenju u jutro oko devete, a zatim koji čas u bližnju krčmu, a odatle ravno k djevojci. Tu će pirovati cito onaj dan i noć i drugi dan do podne. Odavle ići će k mlađeniku. Ondje će nastaviti pir kroz svu noć i drugi dan do na večer trećeg dana, kad će se po navadi završiti. Drugoj se kumici nije to svidjelo, već rekla kao stalno, da će iznjedrije mlađenici ići k mlađeniku, a onda istom k mlađenki, jer da tako želi Mika, njezin otac. Dapače treća dodavala još bolje i slegurnije, da će ići istom sutra u nedjeljak na zapis, a svadba da će biti u srijedu iz treće nedjelje Bogojavljenja oko podne, a ne u nedjeljak oko devete, jer da je tako zgodnije. Tako se razgovarale tri kumice idući u nedjelju sa rane mise kući.

Kumo, kumo čas samo — čuo se gias sejakinje Bare. Žene se obazrele na taj glas i počekale na Baru, da čuju što hoće.

I nijeste čule! zače brzo Bara.

Mi? a što takova — upitno će sve.

Da je Bijeličeva Ana skoro u dva puta ove noći umrla? Sve je u čudu pogledale.

A da? A mi smo čule, da je jučer bila u proscima s Pavišom i komšijom Lukom.

Da, da, — povladi Bara — Ana je bila tamo, ali se prehladila. Vele, da ima nekaki bodac, da je u vrućini i što ja znam — završi Bara i odahne se.

Nu čuda! a tko ti je to pripovijedao — jedna će kumica.

Ma eto — zače Bara — došao od Bijeličevih neki čovjek i rekao, da će sad k njoj domaći gospodin župnik. Mi ga pitale, što joj je, a on rekao, da je jučer došla na večer zdrava kući. A kad je legla u krevet, a to njoj zlo i zlo. Stalo ju bosti u prsim, vrućina ju popala, i kašljala strašno. Dapače poslije pol noći i ujutro rano došefalo joj tako jako te skoro nije izdahnula. Eto, to je sve, što sam čula.

Ala jednica Ana — žalile je sve žene. Tko bi se tomu tako brzo nadao. Samo da još ne umre, jednica — dodavale sad jedna, pa opet druga. Medjuto zaboravile babe na sve druge novosti, zamislile se samo u bolest Aninu. Isle su jedna uz drugu mirno, šuteći.

Prehladila se i sad teško da ostane — ponavljale bakice tihoo, a neka čudna bojazan napuniла im srce. Svaka mislila na sebe i već držale za sebe, da će se i njima isto to dogoditi. A gje zima jesilna, vjetar duva. Mrzli ih srsni prolazili. Uh, uh! svaki čas koja ta uzdahnula. Hoću da se smrzrem, pa opet. — Samo da sam doma — gukale bakice teško.

Samo da se ne prehladim kao Ana — dodavala Bara.

Ah tko se ne bi prehladio na toj zimi — tužila se druga, a zubima cvokotala ne toliko od zime, koliko više od straha, kad pomisli, neće li i ona oboljeti kad dodje kući i legne u krevet.

Medjuto dodjoše kumice srećno do svojih kućica. Brzo se rastale a još brže udješe u svoje kućice i ravno u zapečak, da si otope zamrla uva.

IV.

Drugi dan iza toga — bio je nedjeljak — podje Paviša s Marom Mikinom na zapis. Uzeo kao svjedoke komšiju Luku i Matiju krčmara. S Marom je išla susjeda Barica, žena srednjeg stasa, još mlađa ženica. Ane nije bilo blizu, ostala je doma teško bolesna. A kako se je sirota tome veselila, kako radovala, da će Maru voditi na zapis a poslije biti uz nju kod svadbe. Ali što ćemo na. Bodac i kašalj, pa silna vrućina privezači ju uz postelj. Nije se mogla ni da makne, a kamo da ide na zapis s Marom. Nije joj sad od volje da ide kuda, pati odviše, a krupni znoj na čelu pokazuje, koliko trpi. Jadnica Ana — tako je žalili svi u kući i tko ju opazio, a kriomice se spuštale suze svima u kući niz lice, a ponajviše njezinom Andriji, osobito kad je čuo, gdje mu družica jauče od boli, a nije joj mogao pomoći.

U to se približavali k župnom dvoru sva petorica. Paviša se trgne iz misli i pogleda u dvor, a dušom mu postruji misao, eto to je dom gdje će imati prvi put javno priznati, da ljubi Maru i Mara njega.

Maro — potegne Barica djevojku za pregaču, kad su ulazili u župni dvor, da si pametno i lijepo odgovarala na pitanja. Nemoj se plašiti. Mara se sabere na te riječi i odvrati tihoo: Hoću kumo!

Došli u sobu. Svjedoci i Paviša stali napred, a Mara i kuma Barica otraga za ostale kod vratiju. Najprije budu zapisani svjedoci pa Paviša i Mara. A zatim budu zapisani mlađenci je li idu s voljom i slobodno jedan za drugoga i da li nije tko od njih usilovan da podje za drugoga. Kad je bilo i to gotovo, trebalо je, da si mlađenci pruže ruke. Barica kao iskusna gurne Maru u rebra šapčući joj:

Ajde pruži Paviši desnu ruku. Odredili zatim dan ženidbe, pa i to bude ubilježeno.

I to se svrši i svi podju k Bijeliču. Tu je Paviša saznao, da strini Ani okrenula bolest na gore. Jadnica bulazni — rekoše mu. Podje do nje. Čim stupi u kuću, a to mu udari u lice silna sparina; u sobi naime se žarilo od vrućine. Oko kreveta njezinog vrtili se domari plaćnih očiju, čas joj dodavali nekakve kapljice, što da ih liječnik prepisao, a čas brisali sa čela bolesnice gusti znoj. Bilo joj je veoma zlo, cijelo je vrijeme jaučala od boli. Paviša pridje bliže krevetu i postavi se do uzglavlja bolesnice i gledao joj u lice nepomično. Tuga mu napuni srce.

Strinjano — tihoo će Paviša — da li vas što jako boli?

Bolesnica otvorila za čas na pola vijedje i pogleda ga ukočeno, nijemo, da je Pavišu zazebio u dno duše, a tad opet jaučne i zatvori oči. Paviša ju stade iznova milo zvati, brisao joj s lica znoj, držao joj ruke, ali badava sve to, Ana je bila više na drugom nego li na ovom svijetu.

Hvala Bogu i na tom daru — uzdahne Paviša i odmakne se od postelje.

Eto došlo je na moju — zače plaćnim glasom Andrija muž Anin. Rekao sam joj, da se ogrne dobro, jer će se prehladiti, ali ona o tom ni čuti. Sad ima tugu i nevolju svoju na žalost moju. A da je mene poslušala, nikad ne bi toga bilo. Ti znaš sve, čuo si Paviša — završi i brižne u plać Andriji pokriva si lice rukama.

Utješite se, striče — mirio Paviša Andriju. Valjda je bila i to volja božja. Bog je htio da se tako dogodi.

Čas još stajao Paviša kod vratiju, a tad uzdahnuvši prihvati za kvaku:

Hvaljen Isus i laku noć — pozdravi sve i skokne preko puta kući. U to se spuštala noć hladna i zubata kao i sve dosada. U kući Pavišinoj bili su još na okupu. Komšija se Luka i krčmar Matija oprštali. Zadržavali ih još čas, ali se oni izgovarali, da nemaju kad ostati, čeka ih silni posao kod kuće. I krenuli kući obojica

oprostivši se s Bijelićem i Pavišom. Mara s kumom Baricom ostale da noće. Žene su, pa neće da idu po noći kući, već ostale do u jutro ranu u Bijelića.

Nastaviti će se.

Dobrovoljna prodaja.

U nedjelju, dne 2. travnja u 3 sata poslijepodne obdržavat će se **dobrovoljna javna dražba svih gospodarskih zgrada kod Ignaca Kristiana u Šmidhenovoj ulici**.

Objava.

Potpisanome čast je objaviti sl. općinstvu i svim p. n. gg. gostima i mušterijama, da će i sada nakon kobne smrti neprežaljene mi supruge Terezije, opstojeću gostonu i kuhinju i nadalje voditi, te se za izvrsno jelo i piće kao i solidnu podrubu brinuti.

Uslijed toga častim se slav. općinstvu kao gore i za buduće za mnogobrojni posjet najuljudnije preporučiti.

U Samoboru, 31. ožujka 1905.

Matija Roščak,
gostoničar.

MLIN

u Rudama, kuće br. 206, za brašno i za sadru, kao i nuzgredne zgrade prodaju se dobrovoljno. Pobliže kod gosp. **GJURE LESCA,**
limara u Samoboru.

Izmajmljuje se stan

u Rambergovoj ulici br. 24., 1 kat, a sastoji od 3 sobe, kuhinje i ostalih nužnih prostorija, te k tome malu baštu.

Pe višekratno vlast. vlasti proglašena. Upravljivo vlast. vlasti proglašena. Upravljivo vlast. vlasti proglašena.

Apatovačka kiselica

Naravna sitka-Hökemuritlösa
Hiliksa kiselica.
Nagradjena sa 15 zlatnih medalja.
Glasovito sredstvo kod svih bolesti probavnih organa i gvitljiva, proti srednjoj i revni kod zelenčug, plodnog, crtevnog i svim drugim žutama, proti humoroloidu, kod sočih žabreg, mješavina, komorsca, ledorina, bolesti zrnatih i matičnih žutara. Prokušano, izvrzano i nenakriveno sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Upravljivo vlast. apatovačke kiselice,

ZAGREB, ulica broj 17.
Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostoparama.